

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/659/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213207065
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4213207065.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Vladimíra Pribulu, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Příkop 843/4, Zábřovice, 602 00 Brno Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovanému: P. F., bytom S. G., S. XXX, o zaplatenie 282 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 18. marca 2016, č. k. 6C/307/2013-80, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 18. 03. 2016, č. k. 6C/307/2013-80 zamietol žalobu žalobcu a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 3 ods. 1, § 34, § 39 Obč. zák., § 79 ods. 3, 4, § 372y ods. 1, § 120 ods. 1 OSP, čl. I § 75, § 5 ods. 1, 2, 3, § 33 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 3, § 12 ods. 1, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1, § 20 ods. 1, 2, § 17 ods. 1, 2, § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. Zmenkový a šekový zákon a § 6 zákona č. 258/2001 Z. z..

3. V odôvodnení rozhodnutia súd poukázal na to, že žalobca sa návrhom súdu doručeným dňa 28. 03. 2013 podaným na vzorovom tlačive A podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa upravuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu zmenkovú sumu vo výške 282 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 282 eur od 20. 12. 2009 do zaplatenia a úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 282 eur od 27. 04. 2010 do zaplatenia. Žalobu odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 19. 05. 2009 za vyššie uvedených podmienok. Indosovaná vlastná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Žalovaný mal zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom žalovaný doposiaľ z nej nič nezaplatil. Keďže zmenková suma je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

4. Ďalej argumentoval, že vo veciach v ktorých sa uplatňuje právo zo zmenky alebo šeku bol povinný (vzhľadom na novelu OSP vykonanú zákonom č. 438/2015 Z. z.) zistiť, či zmenka bola vydaná na zabezpečenie pohľadávky zo spotrebiteľského vzťahu, či v tomto konkrétnom právnom vzťahu sú také skutočnosti, ktoré tvoria základ pre prípadne námietky žalovaného proti zmenke. Následne súd vykonal

dokazovanie, z ktorého zistil, že dňa 19. 05. 2009 bola uzavretá písomná úverová zmluva č. XXXXXXXX, ktorou veriteľ - Pohotovosť, s. r. o. poskytol úver vo výške 250,- eur žalovanému ako fyzickej osobe. Žalovaný sa zaviazal tento úver splatiť 8 mesačnými splátkami po 54,- eur počnúc dňom 15. 06. 2009. V zmluve nie je uvedený úrok, je uvedený len poplatok vo výške 182,- eur, ktorý nie je konkretizovaný a v zmluve nie je uvedené ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN. Žalovaný dňa 19. 03. 2009 vystavil vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jeho záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., sumu 282 eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 20. 12. 2009. Predmetná zmenka bola žalovaným vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s. r. o. indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným tlačným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva.

5. Vzhľadom k tomu, že v tomto konaní sa uplatňuje právo zo zmenky, predovšetkým súd zisťoval, či predložená zmenka je platná a či z nej pre vystaviteľa mohla vzniknúť povinnosť, ktorá zakladá uplatnené právo žalobcu. Dôvodil, že podstatnou podmienkou bianko zmenky teda skutočnosť, že neúplnosť zmenky nevyplýva z opomenutia, ale k jej vystaveniu dochádza zámerne s tým, že jej neskoršie vyplnenie sa predpokladá. Zámer vydať bianko zmenku sa prejavuje v existencii dohody uzavretej medzi odovzdávajúcim a preberajúcim, ktorý je oprávnený na základe dohody zmenku doplniť. Obsahom dohody je určenie vyplňovacieho práva t. j. dohoda o tom, ktoré chýbajúce náležitosti zmenky sa majú doplniť a za akých podmienok resp. určujúcich skutočností. Dohoda o vyplňovacom práve teda záväzne určuje, akým spôsobom, v akom rozsahu a podľa akých kritérií má byť chýbajúci obsah zmenky v budúcnosti doplnený. Vznik vyplňovacieho práva na základe iných právnych skutočností než zmluvy je pojmovo vylúčený. Vyplňovacie právo nie je právom zmenkovej povahy a ZZŠ ho osobitne neupravuje. Jeho režim podlieha všeobecnej právnej úprave obsiahnutej v OZ ktorý je pre zmenkové právo lex generalis. Zo znenia § 10 ZZŠ vyplýva, že vyplňovacie oprávnenie musí byť predmetom dohody a až uzavretím dohody o vyplňovacom oprávnení toto právo relevantne vzniká. Vzhľadom na vyše uvedené treba mať za to, že o platnej dohode o vyplňovacom práve možno hovoriť iba v tom prípade ak takáto dohoda spĺňa a všetky náležitosti právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 OZ. Preukázanie vzniku platného vyplňovacieho práva a oprávnenia remitenta doplniť žalovaným vystavenú vlastnú blankozmenku, bolo povinnosťou žalobcu, ktorý si uplatňuje právo zo zmenky, pretože je to predpoklad vzniku platnej zmenky. Dôvodil, že v sporovom konaní sa uplatňuje prejednávací zásada. Dôkazná povinnosť účastníka v sporovom konaní zahŕňa jeho povinnosť tvrdenia a povinnosť preukázať svoje tvrdenia. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nesplnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ účastník konania nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci (či už z dôvodu nečinnosti účastníka, ktorý nesplnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec).

6. Dohoda pôvodného veriteľa a dlžníka o vyplnení zmenky je uvedená v VÚP pôvodného veriteľa a to v bode 17, v ktorom sa uvádza: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky (ďalej ako vystaviteľ) vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi (ďalej ako remitent) vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplnení na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí časť 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.“ Podľa názoru súdu na základe tejto dohody nevzniklo platne vyplňovacie právo veriteľovi,

pretože nebolo určito dohodnuté, čo bude tvoriť zmenkovú sumu, či všetky nároky veriteľ vzniknuté voči dlžníkovi z tejto zmluvy, alebo všetky jeho nároky (ktoré môžu resp. mohli vzniknúť z iného právneho úkonu). Na základe týchto skutočností súd dospel k záveru, že ak veriteľovi nevzniklo platne vyplňovacie právo bez ktorého platná zmenka nemohla vzniknúť. Z neplatnej zmenky žalovanému nevznikla povinnosť žalobcovi zaplatiť predmetnú pohľadávku.

7. Súd okrem vyššie uvedených, dohodu o vyplnení zmenky podrobil aj súdnej kontrole z toho pohľadu, či toto zmluvné dojednanie nie je pre svoju neprijateľnosť neplatné. Súd dospel k záveru, že túto zmluvnú podmienku treba považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože nebola individuálne dojednaná so spotrebiteľom, bola vopred spotrebiteľovi navrhnutá dodávateľom a jej obsah preto spotrebiteľ žiadnym spôsobom nemohol ovplyvniť, pritom táto zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu a právach a povinnostiach zmluvných strán na škodu spotrebiteľa, ktorý v čase podpísania predmetnej zmluvy vôbec nemal vedomosti o dôsledkoch dohody o vyplnení zmenky (a dokonca ani o tom, čo vlastne zmenka je). Je zrejmé, že veriteľ aj tým, že predložil spotrebiteľovi na podpis zmenku sledoval jedine svoj obchodný zámer a využil neznalosť zákona žalovaným ako aj jeho odkázanosť na poskytnutie ním žiadanej úvery. Takéto konanie veriteľa súd považuje za nekalú obchodnú prax, ktorej v žiadnom prípade sa nemôže poskytnúť súdna ochrana. Takúto neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 OZ súd považuje za neplatnú, preto remitent na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky nemohol doplniť chýbajúce náležitosti blankozmenky. Súd vo svojej činnosti má pritom zabrániť uplatňovaniu takejto neprijateľnej a preto neplatnej zmluvnej podmienky.

8. Na zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej a na zabezpečenie práva vyplývajúceho z tejto zmluvy bola vystavená predložená zmenka, treba aplikovať aj príslušné ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. Vzhľadom na túto skutočnosť súd sa zaoberal aj tým, či veriteľ túto zmenku mohol prijať v súlade s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. Uvedené ustanovenie zákona stanovuje, že zmenková suma v čase vyplnenia je max. vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške max. 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. To znamená, zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Je bezpochybné, že predmetná zmenka bola vyplnená v rozpore s týmto zákonným ustanovením, pretože ako zmenková suma je uvedená v nej celá úverová istina. Aj táto skutočnosť (okrem už z hora uvedených) podľa názoru súdu má za následok neplatnosť zmenky podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonom. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd návrh ako nedôvodný zamietol v celom rozsahu.

9. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 OSP a v konaní plne úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania, pretože si ich náhradu neuplatnil.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, strane sporu sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Argumentoval, že súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s úverovou zmluvou a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a ani žalovaný však takéto dokazovanie nenavrhli. Podľa § 120 OSP dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdých účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb., dokázal svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli vznesené námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci preto súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. V danom konaní súd svoj postup vôbec nezodôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol v zmysle čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu

žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľovala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala, svojím konaním ju prakticky uznala. Súd iniciatívne rozširoval okruh dotazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil žalovaného v tomto konaní. Súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou Pohotovosť, s. r. o., uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania, je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Žalovaný, ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd svoje rozhodnutie založil na týchto nesporných skutočnostiach, toto rozhodnutie je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť.

12. Prvoinštančný súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvoinštančný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zák. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Súd vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22. októbra 2008. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 OSP, súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22. 08. 2002, sp. zn. 25Cdo 1839/2000. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Argumentoval, že zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku, teda jeho nárok je tak v celom rozsahu dôvodný.

13. Záverom uviedol, že samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie v čase vystavenia, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného preto vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmieniek. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

14. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

15. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keďže nevzhladol dôvod na nariadenie pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

16. V tomto konaní sa žalobca svojou žalobou voči žalovanému domáha zaplatenia zmenkovej sumy s príslušenstvom dôvodiac, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky vystavenej žalovaným, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia" a indosant predložil zmenku na zaplatenie, lebo vystaviteľ pohľadávku neuhradil. Žalobca návrh uplatnil podľa čl. 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)

č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len "nariadenie").

17. Cieľom nariadenia je zjednodušenie a urýchlenie zahraničných konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, zníženie nákladov a zaručenie rovnakých podmienok pre veriteľov a dlžníkov (ods. 7 a 8 preambuly nariadenia). Pri postupe podľa nariadenia je súd povinný rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho konania a to najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania a o spôsobe a rozsahu dokazovania, ktoré je nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia (ods. 9 preambuly a článok 9 nariadenia). Uplatňuje sa v občianskych a obchodných veciach v cezhraničných prípadoch, bez ohľadu na povahu súdu a celková hodnota nároku bez navýšenia o úroky, náklady a výdavky nepresahuje čiastku 2.000 eur v čase doručenia žalobného formulára na súd (článok 2 ods. 1 nariadenia). Veci vylúčené z vecnej pôsobnosti nariadenia sú taxatívne vypočítané v článku 2 ods. 2 nariadenia, pričom nariadenie nevylučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory, v ktorých spotrebiteľ vystupuje ako účastník konania či už na strane žalobcu alebo žalovanej. Konanie je v zásade písomné, ide o tzv. "formulárové konanie", podstatou ktorého je komunikácia žalobcu a žalovanej so súdom prostredníctvom vzorových tlačív. V prípade, ak sa súd domnieva, že informácie, ktoré poskytol žalobca, nie sú dostatočne jasné alebo primerané, alebo ak formulár žaloby nie je správne vyplnený a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, dá žalobcovi možnosť formulár žaloby doplniť alebo opraviť alebo predložiť určené doplňujúce informácie alebo doklady alebo vziať návrh späť a to v lehote, ktorú určí (článok 4 ods. 4 nariadenia). V prípade, že súd dospeje k záveru, že nárok je zjavne neopodstatnený alebo žaloba je neprípustná alebo ak žalobca formulár žaloby v určenej lehote nedoplnil alebo neopravil, súd žalobu zamietne (neopodstatnenosť nároku alebo neprípustnosť žaloby sa posudzuje podľa vnútroštátneho práva - ods. 13 preambuly nariadenia). Z článku 19 nariadenia vyplýva, že pokiaľ nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. S ohľadom na uvedené je na mieste konštatovať, že nariadenie nekladie žiadne prekážky pre aplikáciu všetkých procesnoprávných princípov použiteľných v slovenskom právnom poriadku a v možnosti súdu preskúmať predložené listinné dôkazy. Z procesného hľadiska teda k žalobe môže súd pristupovať s rovnakou mierou ingerencie, ako k akejkoľvek inej žalobe uplatnenej v konaní pred súdom, vo veci môže konať aj formou nariadeného pojednávania a to nielen na základe žaloby žalujúcej strany, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Rovnako tak môže aplikovať svoje znalosti určitých okolností z jeho činnosti (notoriety) a zohľadniť ochranu slabšieho v konaní, či ochranu dobrých mravov. Z nariadenia totiž nevyplýva povinnosť súdu automaticky žalobe vyhovieť a pokiaľ vzhľadom na žalobu také skutočnosti, ktoré ho vedú k záveru o jej neprípustnosti, žalobu zamietne a to aj v prípade absencie aktivity žalovanej strany v konaní, čo vyplýva priamo z článku 4 bod 4 nariadenia. Nariadenie je tak len alternatívnym nástrojom pri rešpektovaní procesných pravidiel príslušného členského štátu.

18. Z hľadiska hmotného práva žalobca v návrhu uplatnil právo zo zmenky vystavenej žalovaným podľa zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb., ktorý je prevzatím textu Ženevského dohovoru o jednotnom zmenkovom zákone zo dňa 07. 06. 1930. Ide o kogentnú a súkromnoprávnú normu, ktorá je prísne formálna, čo si vyžaduje jej špecifický predmet, ktorým sú zmenky. Zároveň ide o zákon "lex specialis", pričom všeobecným právnym predpisom k nemu je Občiansky zákonník.

19. Podľa článku I. § 16 ods. 1 veta prvá ZZŠ o tom, kto má zmenku v rukách platí, že je oprávneným majiteľom, ak preukáže svoje právo nepretržitým radom indosamentov, a to aj vtedy, ak posledný z nich je blankoindosament.

Podľa článku I. § 17 ZZŠ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi, alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa článku I. § 48 ods. 1 ZZŠ, majiteľ môže postihom žiadať: 1/ zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená s úrokmi, ak boli dojednané, 2/ šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti, 3/ trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy, 4/ odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy, alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa § 459 OZ, platnosti záväzku nebráni, ak nie je vyjadrený dôvod, na základe ktorého je dlžník povinný plniť. Veriteľ je však povinný preukázať dôvod záväzku s výnimkou cenných papierov hromadne

vydaných alebo iných cenných papierov, pre ktoré je zákonom ustanovené, že veriteľ túto povinnosť nemá.

20. V tejto súvislosti však nemožno opomínať, že judikatúrou Súdneho dvora EÚ bola vyslovená všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 Smernice 87/102/EHS. Smernica rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (ďalej len "smernica") síce používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa článku 10 smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Pojem "vhodná ochrana" spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na článok 14 smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa, a preto je ju potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorá zahŕňa aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. V prípade záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by totiž spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Znamená to potom, že pokiaľ súd spoľahlivo zistí, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, bez ohľadu podľa akého procesného predpisu sa nárok uplatňuje, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa. V tomto smere už Ústavný súd ČR vo svojich náleзоch judikoval, že súčasné napätie spojené so zmenkami je spôsobené ich nevhodným používaním (zneužívaním) najmä voči subjektom, na ktorých nemožno znalosť špecifickej a značne rigidnej zmenkovej úpravy spravodlivo požadovať. V prípade spotrebiteľov, ktorých práva boli dotknuté konaním remitenta (prvého majiteľa ako veriteľa) zmenky, všeobecné súdy nesmú odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia a pri svojej rozhodovacej činnosti musia hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprimerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu. Tiež vyslovil pravidlo, že zákaz zneužitia práva je silnejší, než dovoľenie dané právom, a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje, a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami (sp. zn. Pl. ÚS 16/12 zo dňa 16. 10. 2012, IV. ÚS 457/10 zo dňa 18. 07. 2013, I. ÚS 210/15 zo dňa 16. 09. 2015).

21. Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 31. 12. 2010, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s prechádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom (§ 4 ods. 7 zák. č. 258/2001 Z. z.).

22. Odvolací súd navyše zdôrazňuje, ako správne konštatoval aj súd prvej inštancie, že v čase uzavretia úverovej zmluvy platila právna úprava, ktorá v § 2 písm. a/ a b/ a v § 4 ods. 6 zák. č. 285/2001 Z. z. cit. zák. v znení účinnom do 31. 12. 2010 obsahovala zákaz plniť dlh zmenkou. Veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške max. 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku, napriek výslovnému zákazu, prijal a následne

ju previedol na žalobcu. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo zhoršené postavenie žalovaného. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Na takomto závere nič nemení ani skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava platná do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, pretože keďže zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného ako zmenkového dlžníka, a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, je nepoužiteľná.

23. V posudzovanej veci súd prvej inštancie vo veci riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Keďže odvolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ako vyčerpávajúcim a presvedčivým, využíjúc postup podľa § 387 ods. 1 CSP sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti, a preto súdom prvej inštancie uvádzané dôvody duplicitne opakovať nebude.

24. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd len opätovne podčiarkuje, že predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu podľa nariadenia. Žalobcom predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu tvoriacich neoddeliteľnú súčasť spotrebiteľskej úverovej zmluvy. V nadväznosti na to súd prvej inštancie preto dôvodne skúmal charakter tohto vzťahu, keď nariadenie je síce procesný prostriedok, ktorý konanie urýchľuje, ale nebráni súdu postupovať rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa, pričom prieskum uplatneného nároku, s oporou v doloženej zmenke, nemôže byť ovplyvnený povahou použitého procesného nástroja. V tomto smere je potrebné vychádzať zo zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 31. 12. 2010, t. j. v čase uzatvorenia zmluvy o úvere medzi žalovaným a právnym predchodcom žalobcu, ktorý spotrebiteľský úver definoval ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme (§ 2 písm. a/ zákona). Za veriteľa označoval fyzickú alebo právnickú osobu poskytujúcu spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania (§ 3 ods. 1 zákona) a za spotrebiteľa fyzickú osobu, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel, než na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania (§ 3 ods. 2 zákona). Je už notoriou, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. I podľa názoru odvolacieho súdu v tomto konaní bolo preukázané výsledkami vykonaného dokazovania, že sporom dotknutá zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou, ktorej súčasťou boli všeobecné úverové podmienky vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov a tieto žalovaný ovplyvniť nemohol. Rovnako tak právny predchodca žalobcu ako dodávateľ mal v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v konaní nebolo preukázané, že úver bol žalovanému poskytnutý za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania. V tomto smere žalobca si nesplnil svoju dôkaznú povinnosť, ktorá ho v konaní zaťažovala, na preukázanie nespotebiteľského charakteru úverovej zmluvy a to spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Takouto okolnosťou totiž nemôže byť len všeobecný údaj o poskytnutí úveru uvedený v úverovej zmluve bez bližšieho ozrejmenia a preukázania súvislostí medzi výkonom povolania, zamestnania, resp. podnikateľskou činnosťou dlžníka a uzatvorením konkrétnej zmluvy. Bez preukázania, že žalovanému ako dlžníkovi bol úver poskytnutý na výkon povolania, má tak v úverovej zmluve uvedený účel jej uzatvorenia rovnaký dôsledok, ako by tam uvedený nebol. Odvolací súd si preto v plnom rozsahu osvojil názor súdu prvej inštancie, že v danej veci žalovaný je spotrebiteľom, na ktorú sa vzťahuje ochrana podľa zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj zák. č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), do ktorých boli transponované smernice č. 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru a relevantná je aj príslušná judikatúra Európskeho súdneho dvora, týkajúca sa ochrany práv spotrebiteľov, ktorú úpravu následne súd prvého stupňa i v konaní dôsledne aplikoval.

25. Odvolací súd tiež konštatuje, že pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto bola upravená v čl. 17 všeobecných obchodných podmienok a umožňovala vystaviť povinnej zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom zmenkovú sumu vyplní veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah a ktoré zmluvné dojednanie mení vzťah medzi účastníkmi zo zmluvného dojednania na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a neposkytuje žiadnu ochranu spotrebiteľovi, musí súd vyhodnotiť ako neprijateľné a tým neplatné v súlade s § 53 ods. 5 OZ, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 OZ. Okrem toho uzatvorením takej dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je rozporné i s ust. § 53 ods. 4 písm. o/ OZ. Naviac, z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného ako spotrebiteľa nevyplývajú, pričom neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v oblasti spotrebiteľských právnych vzťahov mu nemôže byť na ujmu. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo tak žalovanému zhoršené jeho zmluvné postavenie. V tejto súvislosti je právne významné aj ust. § 54 ods. 1, 2 OZ, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, preto odporuje ust. § 54 ods. 1, 2 OZ a na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

26. V neposlednom rade odvolací súd odkazuje aj na spoločné stanovisko prijaté občiansko-právnym kolégiom a obchodnoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SR dňa 20. 10. 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, z ktorého odvolací súd vychádzal i pri posudzovaní predmetnej veci. Podľa tohto stanoviska, ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý použil, že I. pokiaľ z akýchkoľvek okolností v prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; II. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženej žaloby, pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok, zohľadňujúc ich rozsah a povahu pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

27. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, keď súd prvej inštancie vo veci riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver.

28. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnému žalovanému v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli a ani si žiadne neuplatnil.

29. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).